

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 343/08-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti F., s. r. o., K., pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresnou prokuratúrou Košice I odložením podnetu a Krajskou prokuratúrou v Košiciach odložením opakovaného podnetu vo veci č. k. Kd 121/08-10 z 11. júna 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti F., s. r. o., K., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. septembra 2008 doručená sťažnosť spoločnosti F., s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) Okresnou prokuratúrou Košice I (ďalej len „okresná prokuratúra“) odložením podnetu a Krajskou prokuratúrou v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) odložením opakovaného podnetu vo veci č. k. Kd 121/08-10 z 11. júna 2008.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Vymáhanie prekludovaného práva správnym orgánom, a to aj predajom sťažovateľkinho majetku, považuje táto za porušenie svojho základného práva vlastníť a užívať majetok, tak ako je toto právo zakotvené v čl. 20 (1) Ústavy SR, ako aj za porušenie svojho ľudského práva a základnej slobody, v znení čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ochrany takto porušených práv sa sťažovateľka domáhala podnetom k Okresnej prokuratúre Košice I, ktorá jej túto ochranu odmietla poskytnúť s odôvodnením, založenom na rozbere „premlčania“ upraveného v Colnom zákone, kedy prokuratúra uplatniteľnosť inštitútu preklúzie odmietla s poukazom na výhradnú subsidiaritu použiteľnosti Správneho poriadku voči Colnému zákonu. Podľa prokuratúry má otázka premlčania prednosť pred otázkou preklúzie. Sťažovateľka s takýmto právnym posúdením veci nesúhlasí, nakoľko „premlčanie“ a „preklúzia“ sú dva samostatné, rozdielne právne inštitúty, vzájomne nezameniteľné. Kým premlčanie musí účastník konania namietať, preklúziu je správny orgán aj orgán prokuratúry povinný posúdiť z úradnej povinnosti. Niet najmenších pochyb, že vymáhaný colný dlh vznikol rozhodnutím, vydaným v správnom konaní podľa Zákona č. 71/1967 Zb. a colnicou je vymáhaný výkon tohto rozhodnutia, vydaného v správnom konaní.

Sťažovateľka namieta, že Okresná prokuratúra Košice I porušila základné právo Sťažovateľky podľa čl. 46 (1) Ústavy SR, tak, ako ho Sťažovateľka odcitovala v časti II, bod 2 tejto sťažnosti, ako aj jej ekvivalentné ľudské právo a základnú slobodu podľa čl. 6 (1) Dohovoru.

Sťažovateľka sa v ďalšom domáhala ochrany svojich porušených práv pomocou opravného prostriedku, v súlade s § 34 (1) Zákona o prokuratúre, opakovaným podnetom.

Tento opakovaný podnet bol Krajskou prokuratúrou Košice odmietnutý s odôvodnením, že vymáhanie colného dlhu podľa ustanovení Colného zákona ako normy lex specialis má prednosť pred aplikovateľnosťou ustanovení Správneho poriadku. Prokuratúra opomenula skutočnosť, že colnica vymáha výkon rozhodnutia vydaného v správnom konaní a nie rozhodnutia vydaného v prostom colnom konaní, s dôsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci.

Sťažovateľka namieta, že Krajská prokuratúra Košice porušila základné právo sťažovateľky na účinný a efektívny opravný prostriedok podľa čl. 46 (1) Ústavy SR a ľudské právo a základnú slobodu na účinné a efektívne využitie opravného prostriedku podľa čl. 13 Dohovoru.»

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol:

„Okresná prokuratúra Košice I odložením podnetu spoločnosti F. s. r. o. K. zo dňa 7. 2. 2008, ktorým sa domáhala ochrany pred núteným výkonom prekludovaného práva z rozhodnutia colnice, porušila základné právo spoločnosti F. s. r. o. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 (1) Ústavy SR a čl. 6 (1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, s dôsledkami porušenia jej základného práva podľa čl. 20 (1) Ústavy SR vlastniť a užívať majetok, podľa ktorého ustanovenia má vlastnícke právo všetkých vlastníkov rovnaký zákonný obsah a ochranu, ako aj s dôsledkami porušenia čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého nikto nemôže byť zbavený svojho majetku ináč, než za podmienok ustanovených zákonom a všeobecnými zásadami medzinárodného práva.

Krajská prokuratúra Košice odložením opakovaného podnetu spoločnosti F. s. r. o. K. zo dňa 19. 4. 2008, ktorým sa spoločnosť F. s. r. o. domáhala nápravy pochybení Okresnej prokuratúry Košice I, porušila základné právo spoločnosti na účinné a efektívne využitie opravného prostriedku postupom ustanoveným zákonom podľa čl. 46 (1) Ústavy SR, ako aj jej ľudské právo a základnú slobodu na účinnosť a efektívnosť uplatneného opravného prostriedku, podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR prikazuje Krajskej prokuratúre SR, aby vo veci opätovne konala a rozhodla v súlade so zákonom.

Ústavný súd SR priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie za ujmy nemajetkovej povahy vo výške 1% z nezákonne vymáhaného colného dlhu, t. j. 288 416,- Sk, ktoré je Krajská prokuratúra Košice povinná sťažovateľke zaplatiť v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd priznáva sťažovateľke náhradu trov konania, ktoré je Krajská prokuratúra Košice povinná zaplatiť sťažovateľke v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a práva zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresnej prokuratúry

pri vybavení podnetu sťažovateľky a postupom a vybavením krajskej prokuratúry vo veci opakovaného podnetu č. k. Kd 121/08-10 z 11. júna 2008.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv a slobôd postupom okresnej prokuratúry.

Ako vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd (alebo iný orgán verejnej moci). Právomoc ústavného súdu je preto v týchto prípadoch subsidiárna. Právomoc preskúmať a rozhodovať o opravných prostriedkoch okresnej prokuratúry má krajská prokuratúra (m. m. IV. ÚS 198/07).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv a slobôd postupom a odmietnutím sťažnosti proti odloženiu podnetu krajskou prokuratúrou, ústavný súd sťažnosť v tejto časti posúdil.

Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu možno sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť vylúčená úlohou ústavného súdu, alebo všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií.

Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany, a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Podľa ustanovenia § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že vynechanie tohto prostriedku nápravy v rámci sústavy prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzila

možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomáhali odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05 a iné).

Podľa právneho názoru ústavného súdu podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre a opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľovi účinnú ochranu jeho práv a slobôd (I. ÚS 112/06, II. ÚS 94/06 a iné).

Podnet a opakovaný podnet až po Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) zakladá povinnosť prokurátora a nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

Sťažovateľka nepodala opakovaný podnet generálnej prokuratúre, hoci jej to zákon o prokuratúre umožňoval.

Nevyužitím opakovaného podnetu je sťažnosť v tejto časti podaná predčasne a ústavný súd ju musel odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť. Navyše ústavný súd podotýka, že oznámenie trestného činu nie je základným právom podľa II. hlavy ústavy, a teda nepožíva ani ochranu poskytovanú základným právam a slobodám.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol, bolo bez ďalšieho právneho významu zaoberať sa ďalšími jej návrhmi obsiahnutými v petite, ktoré sa viažu na vybavenie veci v merite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2008